

Asia: VN/10855/2024

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot rajat ylittävän sähköisen tunnistamisen, sähköisten luottamuspalvelujen ja eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kansallisesta sääntelystä:

Telia Finland Oyj ("Telia") kiittää mahdollisuudesta kommentoida otsikossa mainittua luonnosta hallituksen esitykseksi.

Lakimuutoksen tarkoituksena on toimeenpanna sähköisestä tunnistamisesta, sähköisistä luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettu niin sanottu eIDAS-asetus. Toimeenpantavassa asetuksessa on kyse muutosasetuksesta, jolla on muutettu alkuperäistä eIDAS-asetusta. Keskeinen muutos on yhteinen lainsäädäntö eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakolle.

Luonnoksen mukaan Digi- ja väestötietoviraston (DVV) tehtävänä olisi tarjota eurooppalainen digitaalisen identiteetin lompakko Suomessa. Lisäksi Digi- ja väestötietovirasto myöntäisi lompakkoon henkilöllisyyden osoittamisen mahdollistavat luonnollisen henkilön tunnistetiedot väestötietojärjestelmään perustuen.

Telia kannattaa linjausta, jonka mukaan DVV:n tarjoaman lompakon rinnalla voisi toimia myös muita vastaavan palvelun tarjoajia.

Lainmuutoksen myötä nykyisten yksityisten tunnistuspalvelun tarjoajien kanssa markkinoille tulisi kilpailemaan DVV:n lompakkoon sisältyvä tunnistuspalvelu. Telia pitää ainoana mahdollisena ratkaisuna, että lompakon käyttöönotto olisi käyttäjille vapaaehtoista. Tämä on kilpailuneutraliteetin kannalta välttämätöntä, sillä Suonessa on jo laajasti käytettyjä yksityisiä sähköisen tunnistuksen palveluita.

Esitysluonnoksen vaikutusarviointiosuudessa todetaan yritysvaikutuksista seuraavasti:

"Tunnistusvälineiden tarjoajille arvioidaan aiheutuvan eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon toteuttamisesta sekä negatiivisia että positiivisia vaikutuksia. Jos lompakon käytöstä tulee laajamittaista siten, että henkilöt ottavat sitä laajasti käyttöön ja käyttävät sitä myös asiointipalveluihin tunnistautumiseen, voi nykyisten vahvojen sähköisten tunnistusvälineiden käyttö jäädä vähäisemmäksi. Tämä voi vaikuttaa sekä nykyisten että mahdollisten uusien tunnistusvälineiden tarjoajien halukkuuteen tehdä investointeja tunnistusvälineiden kehittämiseen. Nykyiset tunnistusvälineiden tarjoajat ovat kuitenkin pääasiassa pankkeja tai teleyrityksiä, joiden liiketoiminnan ydinosa-alueet liittyvät muihin palveluihin ja toimintoihin, kuin tunnistusvälineen tarjoamiseen. Lompakon laajamittainen käyttö voi siten tunnistusvälineiden tarjoajien osalta myös mahdollistaa niiden keskittymisen liiketoimintansa ydinosa-alueisiin. "

Telia huomauttaa, että teleyritysten perinteinen liiketoiminta on kohdannut jatkuvasti tiukentuvaa kilpailua esimerkiksi globaalien OTT-palveluiden taholta, jonka myötä teleyritysten perinteisen liiketoiminnan volyymit ovat pienentyneet. Lisäksi on huomattava, että teknologiamurrokset edellyttävät merkittäviä investointeja. Kaikki uudet liiketoiminta-alueet ovat siten toimialalle välttämättömiä. Keskittymistä liiketoiminnan ydinosa-alueisiin ei voida pitää lakimuutoksen positiivisena vaikutuksena.

Huomiot koskien digitaalista henkilöllisyystodistusta:

-

Huomiot kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen turvallisuutta parantavista muutoksista:

Luonnoksessa ehdotetaan, että tunnistusvälityspalvelun tarjoajat voisivat välittää eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakkoon perustuvia tunnistustapahtumia, vaikka lompakot eivät olisi osa luottamusverkostoa.

Linjaus on oikea ja kannatettava. Telia pitää tärkeänä, että valtion uudella tunnistusvälineellä tehtäviä tunnistustapahtumia voidaan välittää luottamusverkostossa, kuten HST-kortin tunnistustapahtumiakin tällä hetkellä. Näin uusi väline saadaan vaivatta käyttöön myös yksityisellä puolella ilman, että asiointipalveluiden tarvitsee tehdä omaa erillistä integraatiota DVV:n järjestelmiin. Useille yksityisen sektorin toimijoille tulee pakolliseksi ottaa käyttöön valtion uusi väline. Heille käyttöönotto saadaan hoidettua vaivattomasti luottamusverkoston välittäjän toimesta.

Telia ei pidä tarpeellisena eikä perusteltuna, että ensitunnistukseen ja sen sääntelyyn tehtäisiin luonnoksessa ehdotettuja muutoksia.

Tällä hetkellä ensitunnistussopimukset ja ensitunnistukseen liittyvät erilliset tekniset yhteydet rakennetaan aina jokaisen tunnistusvälineen ja ensitunnistuksen ketjutusta käyttävän välineen välillä. Turvallisuuden kannalta on parempi ratkaisu, ettei ensitunnistuksen tapahtumia välitetä luottamusverkostossa kuten normaaleja kertatunnistustapahtumia. Näin voidaan paremmin huolehtia turvallisuudesta ja estää mahdolliset väärinkäytökset.

Telia ei kannata ehdotusta, jossa käyttäjille annettaisiin mahdollisuus estää ensitunnistuksen ketjutus emmekä kannata mahdollisuutta vaatia siitä ilmoitusta. Käyttäjät voivat itse toimia haluamallaan tavalla ilman, että hänen on tarpeen ennalta rajoittaa omia toimintamahdollisuuksiaan. Palveluntarjoajien osalta ehdotettu sääntelyn muutos monimutkaistaisi toimintamalleja huomattavasti.

Huomiot koskien kansallista ekosysteemikuvausta:

-

Haapanen Tapio
Telia Finland Oyj